

Valvonta-asia, lastenvalvoajapalvelujen järjestäminen

Valvonnan kohde

Kaavin kunta

Ratkaisu

Aluehallintovirasto katsoo, että ainakin vuosina 2021–2022 Kaavin kunnan lastenvalvoajapalvelujen järjestämisessä on ollut vakavia puutteita. Kunnan järjestämisvastuuseen kuuluu huolehtia siitä, että kunnan tehtävistä vastaavilla viranhaltijoilla ja työntekijöillä on myös tosiasialliset mahdollisuudet selviytyä tehtävistään.

Itä-Suomen aluehallintovirasto antaa huomautuksen vastaisen toiminnan varalle Kaavin kunnalle siitä, että kunnan käytettävissä tulee olla riittävästi sosiaalihuollon henkilöstöä lastenvalvoajapalvelujen järjestämiseen asianmukaisesti, viranhaltijoilla tulee olla riittävä osaaminen tehtäviinsä ja käytettävissään tarvittavat asiakastietojärjestelmät. Asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Asia ei anna aluehallintovirastolle aihetta enempään.

Asian kuvaus

Vireilletulo

Itä-Suomen aluehallintovirasto on vastaanottanut 3.4.2022 kantelun (ISAVI/3091/2022), joka koski lapsen isyyden tunnustamista koskevaa asiaa. Aluehallintovirasto on 21.4.2022 pyytänyt Kaavin kunnan perusturvalautakunnan selvityksen asiassa 31.5.2022

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Postiosoite: PL 2, 13035, AVI

puh. 0295 016 800

kirjaamo.ita@avi.fi

<http://www.avi.fi/>

mennessä. Kaavin kunnan selvitys kanteluasiassa on saapunut aluehallintovirastoon 30.6.2022.

Itä-Suomen aluehallintovirastoon on saapunut 3.6.2022 kantelu (ISAVI/5334/2022), jonka mukaan Kaavin kunnan sosiaalilautakunta on laiminlyönyt olosuhdeselvityksen antamisen käräjäoikeudelle.

Itä-Suomen aluehallintovirastoon on saapunut 10.6.2021 kantelu (ISAVI/5205/2021), jossa on kerrottu, että lastenvalvojalta ei ole saanut apua lapsen tapaamisten järjestämisessä ja elatussopimusten laatiminen on viivästynyt kohtuuttomasti vanhemmista johtumattomista syistä. Kaavin kunta on antanut selvityksensä kanteluasiassa 26.11.2021.

Lisäksi aluehallintovirasto on Kaavin kunnan sosiaalihuollon järjestämisen ja toteuttamisen valvonnan yhteydessä saanut tietoonsa, että sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmässä ei ole ollut lastenvalvojalpalveluihin tarvittavaa osiota.

Selvitykset

1. Kaavin kunnan selvitys 26.11.2021 asiassa ISAVI/5205/2021

Asiassa ISAVI/5205/2021 Kaavin kunnan lausunnon mukaan Kaavin kunnassa ei ProConsonassa ole lastenvalvojaosiota. Lastenvalvojan kanssa järjestettäviä palavereita ei näin ollen pystytä kirjaamaan asiakastietojärjestelmään.

2. Kaavin kunnan selvitys 30.6.2022 asiassa ISAVI/3091/2022

Asiassa ISAVI/3091/2022 annetussa Kaavin kunnan lausunnossa kerrotaan, että kunnassa lastenvalvojan työtehtävät ovat olleet sosiaalijohtajan työtehtävänä. Viranhaltijalla ollut paljon tehtäviä, mutta myös osaamisen puutetta. Työtehtävästä suoriutuminen vaatii lastenvalvojan tehtävän tuntemisen ja osaamisen. Lastenvalvojalle tulee vuodessa noin 20–30 kpl työtehtävää, joita sosiaalijohtaja tehnyt oman tehtävänsä ohella.

Kaavin kunnan lausunnon mukaan lastenvalvojan toiminnassa on havaittu puutteita ja toimenpiteisiin on ryhdytty. Isyyden

tunnustamiset, lapsen elatusmaksujen ja tapaamissopimusten tekeminen on viivästynyt 1–12 kk. Kaavin kunta palkkasi virkaan sosiaalityöntekijän/lastenvalvojan kesäkuussa 2022 ostopalveluna. Lastenvalvoja käsitteli tuona aikana n. 45 lapsen asiaa, joista 5 kpl jäi työn alle.

Kaavin kunnan sosiaalityöntekijän virassa aloitti vakituinen sosiaalityöntekijä/lastenvalvoja 13.6.2022. Lastenvalvojalla on ollut selvityksenantohetkellä vireillä 6 lapsen asiat.

3. Kaavin kunnan selvitys 19.7.2022 asiassa ISAVI/5385/2022

Valvonta-asiassa ISAVI/5385/2022 Kaavin kunnan antaman selvityksen mukaan kunnassa on ollut sosiaalijohtajan tehtäväkuvaan sisälletty lastenvalvojan tehtävät. Sosiaalijohtajan tehtäväkuva on pienessä kunnassa hyvin laaja, joten on mahdollista, että tosiallista mahdollisuutta suoriutua tehtävästä ei ole ollut. Kaavin kunnan sosiaalityöntekijän virassa on 13.6.2022 aloittanut Hanne-Mari Seppälä, joka toimii kunnan lastenvalvojana.

Pro Consona Omni 360 on tilattu kuntaan kesäkuussa 2022. Asiakastietojärjestelmän asentamisessa on ollut ongelmia ja siirtynyt elokuuhun. Lastenvalvoja tekee sopimukset siihen saakka vanhalla asiakastietojärjestelmällä.

Vs. sosiaalijohtaja Eila Vesa kertoo antamassaan selvityksessä, että hänen havaintojensa mukaan lastenvalvojalpalvelun järjestämisessä ollut puutteita useita vuosia. Vuonna 2021 mm. lasten elatussopimusten, huolto- ja tapaamissopimusten, isyyden tunnustamisten ja olosuhdeselvitysten tehtävät ovat jääneet osittain tekemättä tai viivästyneet kohtuuttomasti. Selvityksen mukaan lastenvalvojalpalvelut Kaavin kunnassa on nyt saatu ajan tasalle ja lapset/vanhemmat saavat oikea-aikaiset palvelut viipymättä.

Aluehallintoviraston ratkaisun perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 57 §:n 1 momentin mukaan, jos sosiaalihuollon ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että kunta tai kuntayhtymä on tämän lain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat antaa kunnalle tai kuntayhtymälle taikka virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle virkamiehelle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle.

Lastenvalvojan palvelut kuuluvat tällä hetkellä kunnan sosiaalitoimen järjestämisvelvollisuuteen sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n perusteella.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 33 §:n 1 momentin mukaan sosiaalipalvelujen tulee olla sisällöltään ja laadultaan sellaisia kuin lainsäädäntö edellyttää.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 49 a §:n 1 momentin mukaan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnan käytettävissä tulee olla riittävästi sosiaalihuollon ammattihenkilöitä sekä muuta asiakastyöhön osallistuvaa henkilöstöä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan jokaisen kunnan käytettävissä tulee olla asiakastyöhön osallistuvan virkasuhteisen sosiaalityöntekijän palveluja.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 11 §:n mukaan sosiaalihuollon toimintoja varten kunnalla on oltava riittävät ja asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 4 §:n mukaan sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa.

Hallintolain (434/2003) 7 §:n 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Kantelujen ja saamiensa selvitysten perusteella aluehallintovirasto katsoo, että Kaavin kunnalla on ollut suuria vaikeuksia järjestää lastenvalvojan palvelut asianmukaisesti ainakin vuodesta 2021 saakka. Nykyinen sosiaalijohtaja on aloittanut tehtävässään kesäkuussa 2022 ja hänen havaintojensa mukaan lastenvalvojan palvelun järjestämisessä ollut puutteita useita vuosia.

Aluehallintovirasto korostaa, että etenkin vanhempien eron yhteydessä kysymys on usein perheen kriisitilanteesta. Tuolloin palvelun saamisen pitkittymisellä voi olla kielteisiä vaikutuksia lasten ja vanhempien tapaamisten, lasten elatuksen ja lasten asioista päättämisen toteutumiseen sekä näiden kautta yleisemminkin perheen oikeusturvaan, erityisesti lapsen hyvinvointiin ja lapsen etuun.

Kaavin kunta ja sosiaalijohtaja kertovat kuitenkin lausunnoissaan ja selvityksissään toimenpiteistä, joihin he ovat ryhtyneet lastenvalvojan palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi. Kaavin kunnan sosiaalityöntekijän virassa on 13.6.2022 aloittanut Hanne-Mari Seppälä, joka toimii kunnan lastenvalvojana. Myös asiakastietojärjestelmään on pyritty tekemään tarvittavat lisäykset lastenvalvojan palvelujen osalta.

Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä (ainakin EOAK/813/2021) on todettu, että järjestämisvastuu lakisääteisten tehtävien osalta edellyttää, että kunnan sosiaalihuollosta vastaava taho on selvillä siitä, onko kunnan viranhaltijoilla käytössään riittävää osaamista ja tietotaitoa tehtävistä selviytymiseen. Tiedon puute ei oikeuta järjestämisvastuun laiminlyömistä. Eduskunnan

oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä on katsottu myös, että lomat ja resurssipuutokset eivät sinänsä oikeuta poikkeamaan laissa säädettyjen määräaikojen noudattamisesta tai asian muusta asianmukaisesta käsittelemisestä.

Koska Kaavin kunta on selvityksiensä mukaan pyrkinyt korjaamaan tilannetta ja varmistamaan asiakasasioiden hoidon, aluehallintovirasto pitää riittävänä toimenpiteenä huomautuksen antamista. Sosiaalihuollosta järjestämisvastuussa olevan viranomaisen on huolehdittava siitä, että se kykenee järjestämään sosiaalihuoltoa koskevan asioiden käsittelyn ja päätöksenteon laissa edellytetyllä tavalla. Sosiaalihuoltolaki edellyttää, että kunnan käytettävissä tulee olla riittävästi sosiaalihuollon henkilöstöä. Vanhan sosiaalihuoltolain (710/1982) mukaan kunnalla on oltava myös riittävät ja asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet. Lisäksi hallintolaki edellyttää, että asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Muutoksenhaku

Aluehallintoviraston antamaan huomautukseen ei voi sosiaalihuoltolain (710/1982) 57 §:n 3 momentin perusteella hakea valittamalla muutosta.

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Satu Syrjälä

Ylitarkastaja Taija Liukkonen

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa tarvittaessa ylitarkastaja Taija Liukkonen, puhelin 0295 016 800 (vaihde)

Jakelu ja suoritemaksu

Kaavin kunta

Päätös on maksuton.

Tämä asiakirja ISAVI/5385/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/5385/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Liukkonen Taija 22.08.2022 15:34

Ratkaisija Syrjälä Satu 22.08.2022 15:18